

MUNI
KULTURNÍ
CENTRUM

KULTURNÍ
CENTRUM
MASARYKOVY
UNIVERZITY

Úvodní text	1
-------------	---

Rada pro kulturu a umění Masarykovy univerzity	3
--	---

Součásti Kulturního centra

Nakladatelství Munipress	4
Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity	8
Univerzitní centrum Telč	12
Archiv Masarykovy univerzity	16

Místa setkávání

Aula Sira Rogera V. Scrutona	20
Mendelův refektář	22
Velká aula Karla Engliše	24
Galerie Pitevna	26

Hudební medailonky

Hudební soubory Pedagogické fakulty MU	28
Mužský pěvecký sbor Lásky opravdivá	28
Indigo Quartet	29
Symfonický orchestr Masarykovy univerzity	29

Vlastní tvorba Kulturního centra	30
----------------------------------	----

Masaryk University Centre for Culture, Art and Events	32
---	----

Rada Kulturního centra Masarykovy univerzity:

Předseda Mgr. Jaroslav Makovec
Členové prof. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.
Ing. Daniela Schön
Mgr. Blanka Křížová
PhDr. Alena Mizerová
Mgr. Jana Barbora Slaběňáková

Připravil autorský kolektiv:

Jiří Hanuš, Alena Mizerová, Blanka Křížová, Jaroslav Makovec,
Daniela Schön, Jana Barbora Slaběňáková, Petr Kamenický,
Marek Sedláček.

Fotografie:

Michaela Dvořáková: s. 26–27;
fotoarchiv MU: s. 15, 24, 25, 28, 29;
Radek Gomola: s. 4–7;
Tomáš Hájek: s. 9;
Martin Indruch: obálka, 1, 8, 11, 19, 20,
21, 22, 23, 25, 31 nahoře, 33;
KIVA: s. 23 nahoře;
Roman Kuřimský s. 15 nahoře;
Jakub Mertl s. 12, 14 nahoře;
Jana Barbora Slaběňáková: s. 16–18;
Lucie Zemanová: s. 13, 14 nahoře, 15 nahoře.

Graficky upravil Jakub Konvica.

3. vydání. Vydala Masarykova univerzita v roce 2024.

KULTURNÍ CENTRUM MASARYKOVY UNIVERZITY

Masarykova univerzita zastává úlohu jedné z předních vzdělávacích institucí a plní i významnou celospolečenskou roli. Je prostorem pro setkávání, debaty a rozšiřování obzorů, nositelkou všeobecně platných hodnot, místem, které žije kulturou a uměním.

Kulturní centrum MU (KUC) se od roku 2019 v návaznosti na tuto široce pojatou roli univerzity ve společnosti snaží sjednocovat a prohlubovat činnost univerzitních institucí, které svým zaměřením do oblasti kultury spadají. Jedná se především o Nakladatelství Munipress s širokým portfoliem knižní produkce, Mendelovo muzeum věnované zakladatelské postavě moderní genetiky a sídlící v prostorách augustiniánského kláštera na Starém Brně, Univerzitní centrum Telč zřízené v místě bývalého

jezuitského areálu v historickém centru Telče a také o Archiv MU, který soustřeďuje dokumenty a obrazové materiály spjaté s historií Masarykovy univerzity a výrazných osobností na ní působících. Vedle toho má KUC také ambici nabízet univerzitní obci i široké veřejnosti zajímavý kulturní program a pravidelně pořádá akce jako Masarykovy dny, Koncert ke konci prázdnin, Mendelovy dny nebo knižní festival Knihy v Brně. A v neposlední řadě si pracoviště také klade za cíl spolupracovat na nejrůznějších kulturních projektech a organizaci kulturních událostí s jednotlivými fakultami, studentskými spolky, dalšími pracovišti a institucemi napříč celou Masarykovou univerzitou i mimo ni, a podílet se tak na rozvoji všeobecného kulturního povědomí.

Pátý ročník **Masarykových dnů** 11.–12. 3. 2024 byl věnován tématu „Neklidný svět“. Přinesl diskusi s předními českými znalci „ohnisek“ současných světových konfliktů, pojednal o fenoménu antisemitismu v dějinách, hlavně v přednášce prof. Ariela L. Feldesteina: „Antisemitism ‚The Seventh Variant‘ – Eruption of a wave of antisemitism in light of the ‚Iron Swords‘ war“. Masarykovské téma zaznělo v příspěvku Táni Klementové „TGM a Židé, Židé a TGM“. Masarykovy dny vyvrcholily křtem knihy Markéty Pilátové „Arnoštova cesta“ a závěrečným koncertem. Akci doprovodila putovní výstava „Masaryk a Svatá země“ a udělení ceny R. Scrutona prof. Pavlovi Švandovi, spisovateli, novináři a pedagogovi.

Mendelovy dny se zaměřují na širší souvislosti mendelovského odkazu. V přednáškách a workshopech se představují nejen nové výsledky výzkumu Mendelových ostatků a dobových artefaktů, ale také význam a přínos přírodních věd pro českou i evropskou společnost.

Kulturní činnost univerzity se samozřejmě nevyčerpává uvedenými skutečnostmi. Na univerzitě působí hudební a divadelní soubory, v kampusu v Brně-Bohunicích jsou umísťována hodnotná umělecká díla (zmiňme například plastiku Stanislava Kolíbalu), a tak se jeho areál stává osobitým sochařským parkem, rozrůstají se umělecké i archivní sbírky, přes potíže s pandemií znovu fungují výstavní prostory Galerie Pitevna. Samotné akademické obřady jsou pak umělecká díla svého druhu. Navíc: již z dřívějšího období působí Rada pro kulturu a umění MU.

Smyslem této knižičky je poukázat na zmíněné instituce a jejich aktuální činnost. Představuje se v ní Munipress, vedený Alenou Mizerovou, Mendelovo muzeum, řízené Blankou Křížovou, Univerzitní centrum v Telči, spravované Jaroslavem Makovcem, a Archiv MU pod vedením Jany B. Slaběňákové. Díky obrazovému doprovodu si čtenáři mohou udělat alespoň rámcovou představu o díle, které na úrovni těchto institucí vzniká.

Slavnostní atmosféru dodávají akcím prostory augustiniánského kláštera na Starém Brně, Velká aula K. Engliše na Právnické fakultě a Aula Sira Rogera Scrutona na Komenského náměstí. Neocenitelnou pomocí je spolupráce s MUNI TV, studentským studiem při Fakultě sociálních studií. Na profesionální úrovni zajišťuje nahrávání, online přenosy akcí Kulturního centra i jejich archivaci.

V posledních pěti letech se Kulturní centrum univerzity stalo realitou. Svůj tvůrčí potenciál rozvíjí jak v obdobích složitých protipandemických opatření, tak v době postcovidové, naplněné novými kulturními a společenskými výzvami. Potěšující je skutečnost, že i v době krizí byla univerzita stále místem, které žilo kulturou a uměním.

Jiří Hanuš,
Prorektor pro akademické a kulturní záležitosti MU

RADA PRO KULTURU A UMĚNÍ MASARYKOVY UNIVERZITY

prof. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D., předseda

Členové

Mgr. Miroslav Balašík, Ph.D.
doc. PhDr. Alena Blažejovská
Mgr. Jana Fialová, Ph.D.
doc. PhDr. Martin Flašar, Ph.D.
prof. PaedDr. Radek Horáček, Ph.D.
Mgr. Petr Kamenický, Ph.D.
prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc.
Mgr. Jaroslav Makovec

doc. Mgr. Tomáš Malý, Ph.D.
Mgr. Martina Pokorná, Ph.D., MBA
doc. Mgr. Vladimír Richter
prof. PhDr. Lubomír Slaviček, CSc.
prof. PhDr. Miloš Štědroň, CSc.
prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc.
doc. Mgr. Lenka Waschková Císařová, Ph.D.
MgA. Eva Yildizová
doc. PhDr. Jiří Zahradka, Ph.D.
Mgr. Iva Zlatušková
JUDr. Dominik Židek, Ph.D.

Masarykova univerzita dnes náleží k největším univerzitním nakladatelům ve střední Evropě. Její Nakladatelství Munipress buduje od roku 2007 pozici významného univerzitního nakladatele, který plní hlavní poslání: zprostředkovávat výsledky vědecko-výzkumné a vzdělávací činnosti Masarykovy univerzity.

Vědecká komunita oceňuje indexování univerzitní produkce v databázích Scopus i Web of Science. Většina odborných časopisů a vědeckých děl je vydávána v režimu Open Access a je dostupná prostřednictvím portálů **Journals** a **Munispace**. Pro redakce časopisů

poskytuje Munipress podporu ve správě celouniverzitního redakčního systému Open Journal Systems, který rozvíjí v mezinárodní spolupráci s ostatními univerzitami.

Pro podporu vydávání cizojazyčných děl byl založen fond **Scientia est potentia**. S jeho přispěním zajišťuje Munipress několik edičních řad: „Masaryk University Miscellanea“; „Masaryk University Monographs“; „Masaryk University Conversations“; „Masaryk University Contributions to...“; „Mendel Lectures“ a „Masaryk University Papers“.

Významný vydavatel odborné a studijní literatury

Munipress nabízí autorům široké možnosti pro publikování jejich vědeckých i studijních textů. Společně s fakultami vydává odborné monografie, původní i překladové učebnice, často v dotiscích či dalších vydáních. Vlajkovou lodí nakladatelství se stala učebnice „Genetika“, základ výuky nejen v České republice.

Stálý ediční námět: Masarykova univerzita

Munipress se zaměřuje na vydávání knih o dějinách Masarykovy univerzity. V edici **Pocita osobnostem** představuje významné osobnosti spjaté s Masarykovou univerzitou. Pozoruhodná je digitální edice **Zlatý fond Masarykovy univerzity**, která zpřístupňuje historické ediční řady zakládajících fakult i díla významných osobností.

„Věda Vám!“

Ediční plán Munipress obsahuje i tituly určené pro širokou veřejnost a usilující o přesah mimo úzce vymezené vědní obory.

Edice **Munice** přináší aktuální témata z přírodních, společenských i humanitních věd. Nabízí moderní, atraktivní a obsahově srozumitelné texty a jedinečné grafické zpracování. Je příspěvkem k celoživotnímu vzdělávání společnosti.

Edice **Poprvé v češtině** zpřístupňuje čtenářům významná díla světové odborné literatury, která doposud nebyla v českém jazyce publikována. Přinesla i světové bestselery.

Edice **Mezi žánry** je otevřená všem autorům s ambicí oslovit čtenáře vlastním názorem, slovesnou, ilustrační, básnickou či esejistickou tvorbou. Čtenáři se již těší z vydaných svazků: Náš stát; Stokrát Antarktida; Tou cestou domů. Meditace s obrazy; Cesta z Ruska. Ruská agrese proti Ukrajině a její důsledky, Mé celoživotní janáčkování. Hovory nejen o hudbě; Škola, ideje a hodnoty ve věku tl.;dr.

M
Z

Knižní videa, audioknihy a dostupnost univerzitní produkce

Studio Munipress umožňuje nahrávání rozhovorů, besed, představování novinek. Rozšiřuje tak možnosti setkávání čtenářů s autory a redaktory v online prostoru kdekoliv a kdykoliv. V současnosti je ke zhlédnutí téměř 90 pořadů.

Celkovou knižní a časopiseckou produkci Munipress pravidelně prezentuje na české i mezinárodní scéně. Je členem Association of European University Presses, Svazu českých knihkupců a nakladatelů, Publishers International Linking Association. Publikace Munipressu jsou dostupné ve světové distribuční síti. Zásilkový portál **Munishop** navíc nabízí zájemcům možnost výběru z produkce Masarykovy univerzity, který mohou doplnit i o dárkové univerzitní předměty.

Munipress publikuje a popularizuje vědu přes 15 let

Dnes se Munipress řadí mezi největší univerzitní nakladatele. Ročně vydává přes 300 titulů vědeckých a populárně-naučných knih a časopisů v tištěné i elektronické podobě. Oslovení nejširší čtenářské obce významně posílilo působení Munipressu v rámci Kulturního centra Masarykovy univerzity. Pod jeho záštitou vydává náročné publikace, pořádá akce festivalového typu, například Knihy v kině, Knihy v Brně, ve vlastním studiu nahrává knižní videa.

Za dobu svého působení se nakladatelství Munipress stalo stálíci na knižním trhu a získalo řadu významných cen v oblasti vědecké a odborné literatury.

MUNIPRESS
Publikujeme a popularizujeme vědu

MENDELOVO MUZEUM MASARYKOVY UNIVERZITY

Masarykova univerzita je svým založením spjata s osobností a životním dílem Tomáše G. Masaryka, řadou výzkumů však odkazuje také na vědecká bádání v Brně 19. století. Zde vyniká pozoruhodná osobnost **Gregora Johanna Mendela** (1822–1884), přírodovědce a opata starobrněnského kláštera, kterého celý svět zná jako „otce genetiky“.

Expozice „G. J. Mendel: Příběh skromného génia“

Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity pečuje o odkaz Gregora Johanna Mendela v autentickém prostředí augustiniánského kláštera na Starém Brně, kde Mendel žil a pracoval více než 40 let. Expozice slučuje historické prostory s moderními prvky. K vidění jsou originální předměty, které patřily „Otcovi genetiky“, a na závěr i faksimile rukopisu Mendelovy stěžejní práce „Versuche über Pflanzenhybriden“ (Pokusy s rostlinnými hybridy).

Expozice „Genetika aneb Podivuhodná cesta do jádra buňky“

Na historickou expozici navazuje interaktivní expozice o genetice, která přibližuje běžnému návštěvníkovi Mendelovy pokusy, objevy, základy genetiky a molekulární biologie. Součástí jsou manuální i elektronické prvky, vysvětlující animace i vybavení současné laboratoře.

Mendelův pokoj a výstava „Opráskí sčeskí historje“

Ve výročním roce 2022 se muzeum rozrostlo o další prostory. Kromě prostorné chodby, která slouží k edukačním programům a je zde umístěn soubor osmi „Oprásků“ věnovaných Mendelovi, je nově zpřístupněna i původní Mendelova cela, ve které Mendel žil až do svého zvolení opatem v roce 1868.

Komiksová výstava „G. J. Mendel a Genetika“

Mendelovo muzeum se snaží dostat Mendela do povědomí žáků a studentů edukačními programy, ale vytvořilo také komiksovou výstavu „G. J. MENDEL a GENETIKA“, která poutavou formou přibližuje mladšímu publiku život a objevy G. J. Mendela a na ně navazující genetikou.

Místo populárně-vědeckých diskusí a akcí

Mendelovo muzeum je místem setkávání odborníků i centrem, kde jsou výsledky vědy a výzkumu prezentovány široké veřejnosti.

Na mezinárodně uznávaných přednáškách „Mendel Lectures“ vystoupila řada nositelů Nobelovy ceny. Úspěšné jsou i přednášky z oblasti věd o živé a neživé přírodě či z humanitních oborů, tzv. „Seminar Series“. Mendelovo muzeum MU stálo u vzniku dnes již tradičního Mendel festivalu, pořádaného každoročně jako oslava významného vědce. Osobnost G. J. Mendela si Masarykova univerzita připomíná od roku 2020 v rámci podzimních „Mendelových dnů“, které si vysloužily uznání. Za přelomový lze označit rok 2021, s nímž se pojí významný komplexní výzkum Mendelovy DNA.

Univerzitní centrum Telč poskytuje studijní a vzdělávací příležitosti fakult Masarykovy univerzity v kraji Vysočina, nabízí studijní a vzdělávací programy v rámci celoživotního vzdělávání a reaguje na vzdělávací potřeby regionu – konají se zde semináře, konference a letní vzdělávací kurzy. Prostředí je velmi atraktivní, budova se nachází přímo v historickém centru města Telč, které je se svými malebné patrové domy s renesančními štíty a podloubím od roku 1992 zapsané na seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Univerzitní centrum Telč se nachází v prostorách bývalé jezuitské koleje, monumentálního historického objektu. vystavěného

v polovině 17. století. Díky rozsáhlé rekonstrukci, která proběhla v letech 2009–2011 vznikl v Telči moderní integrovaný areál, který vytváří kvalitní zázemí pro poskytování vysokoškolských studijních a vzdělávacích programů Masarykovy univerzity. Kromě zajištění zázemí pro jednotlivé fakulty a další součásti Masarykovy univerzity univerzitní centrum poskytuje své prostory ke komerčnímu pronájmu. Umožňuje ubytování, nabízí knihovnické služby a také můžete navštívit Expozici Míly Doleželové, v přízemí budovy je otevřena kavárna a zajištěn stravovací provoz.

Oslavy 20 let UCT

V roce 2024 uplyne již 20 let od podpisu smlouvy mezi městem Telč a Masarykovou univerzitou o převodu budovy bývalé jezuitské koleje do univerzitní správy. Během dvou desetiletí prošla zdařilou komplexní rekonstrukcí i různými obdobími hledání. Dnes slouží jako otevřené univerzitní centrum s řadou vzdělávacích, ale také kulturních a společenských akcí.

Oslavy telčského centra a jeho dvacetiletého působení jsou součástí celouniverzitních oslav 105. výročí Masarykovy univerzity. Činnost univerzitního centra představuje retrospektivní výstava vystavená v prostorách, Telč navštíví rektor Masarykovy univerzity Martin Bareš, který bude přednášet pro posluchače Univerzity třetího věku. Ve spolupráci s městem Telč se uskuteční koncert filmových melodií Symfonického orchestru Masarykovy univerzity, stejně tak putovní výstava o Telči, Míle Doleželové a Univerzitním centru Telč pro fakulty v Brně.

Expozice Míly Doleželové

Stálá expozice v prostorách univerzitního centra představuje díla malířky Míly Doleželové a jejího manžela výtvarníka Jiřího Mareše. Jedná se o největší vystavenou kolekci této manželské dvojice, a kromě samotných děl, expozice představuje i jejich dramatický životní příběh, ilustrovaný řadou unikátních osobních dokumentů. Obrazy se do Telče vrátili po třiceti letech a expozici od jejího otevření (16. 6. 2023) navštívilo bezmála 4000 malých i velkých milovníků umění.

Míla Doleželová (1922–1993) byla nepřehlédnutelná a svébytná osobnost. Její velkoformátová malba s duchovní a romskou tematikou nemá na našem území srovnání a právem ji lze hodnotit jako dílo světové úrovně. O tom svědčí i její četné úspěchy v zahraničí. Byla vystavována společně se světovými umělci, jmenujme třeba Pabla Picassa. Její obrazy obdivoval chilský básník Pablo Neruda nebo český spisovatel Milan Kundera.

Součástí expozice jsou také ateliéry – hudebně-pohybové a výtvarné. Zde si návštěvníci z řad široké veřejnosti mohou za asistence proškoleného pracovníka sami vyzkoušet své výtvarné schopnosti. V ateliérech probíhají výtvarné workshopy pro žáky základních a středních škol pod vedením lektorů.

Expozice vznikla díky podpoře z fondů EHP a Norska v rámci projektu „Svět Romů očima Míly Doleželové“.

Univerzita třetího věku (U3V) MU v Telči

U3V je souborem programů celoživotního vzdělávání, který je zaměřen na vzdělávání osob seniorského věku. Výuka Univerzity třetího věku probíhá v univerzitním centru od roku 2006, slavnostní akt imatrikulace prvních studentů-seniorů se uskutečnil 27. 10. 2006.

Přednášky u prvních kurzů zajišťovali přednášející z Filozofické fakulty MU, v dalších letech byla navázána spolupráce s Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Telči, od roku 2022 se na přednáškách opět podílí všech deset fakult MU. Programy U3V jsou veřejností velmi oblíbené a každoročně se jich účastní na devadesát posluchačů z Telče a širokého okolí.

Pro akademický rok 2023/2024 je ve spolupráci s fakultami MU realizován Všeobecně zaměřený kurz U3V určený všem zájemcům, kteří si chtějí rozšířit svůj všeobecný přehled a dříve získané znalosti z nejrůznějších vědních oborů.

Nabídku U3V doplňují i krátkodobé kurzy (např. práce s počítačem, digitálním fotoaparátem, výtvarné a hudební dílny).

Archiv Masarykovy univerzity je jedním z nejvýznamnějších a největších vysokoškolských archivů v České republice. Přestože o zřízení archivu jednala univerzita již v roce 1931, tedy dvanáct let po svém založení v lednu 1919, došlo k němu až v roce 1936.

Během druhé světové války byla značná část univerzitní dokumentace zničena, zachována celistvě zůstala pouze studijní agenda. Poválečné materiály jsou v archivu dochovány komplexně.

Okna do historie univerzity

V archivní síti je nyní zařazen jako archiv specializovaný. Sídlí v budově Krajského úřadu Jihomoravského kraje na Žerotínově náměstí 3 v Brně, nedaleko centra města. Je odborným pracovištěm s celouniverzitní působností a jeho posláním je zejména všestranná péče o archiválie vzniklé z činnosti univerzity a jejích osobností, a tím o zachování samotné historie univerzity. Archiválie získává od jednotlivých součástí univerzity, zpracovává je, zpřístupňuje laické i odborné veřejnosti a vede jejich přehled v celostátní evidenci. Využívá je k publikační a výstavní činnosti. Pracovníci archivu se pravidelně zúčastňují odborných setkání s archivní tematikou. V poslední době vystoupili na konferenci Knihovny, archivy, muzea v digitálním světě a na setkání Odborné skupiny specializovaných archivů České archivní společnosti.

Brána archivu otevřená

Badatelnu archivu ročně navštíví řada zájemců o studium univerzitních dějin. Hojně předkládány bývají zejména osobní fondy důležitých osobností, které na univerzitě působily. V archivu jich je uloženo 154. Archiv pečuje také o sbírky trojrozměrných předmětů. Sbírkou medailí čítá na 170 unikátních položek. Některé z nich jsou vystavovány při slavnostních příležitostech, například při udílení zlatých medailí MU významným osobnostem.

V rámci vzdělávání archiv umožňuje exkurze a praxe studentů historických oborů. Otevírá se však nejen odborné, ale i široké veřejnosti v rámci popularizačních akcí jako je Muzejní noc a Noc vědců. Do veřejného prostoru vstoupil v nedávné době účastí na Science slamu 14 a přednáškou Lubomír Nový – filozof v neklidné době v Muzeu Vysočiny v Třebíči.

V neposlední řadě archiv vyhotovuje potvrzení o studiu a druhopisy diplomů ze zde uložených materiálů.

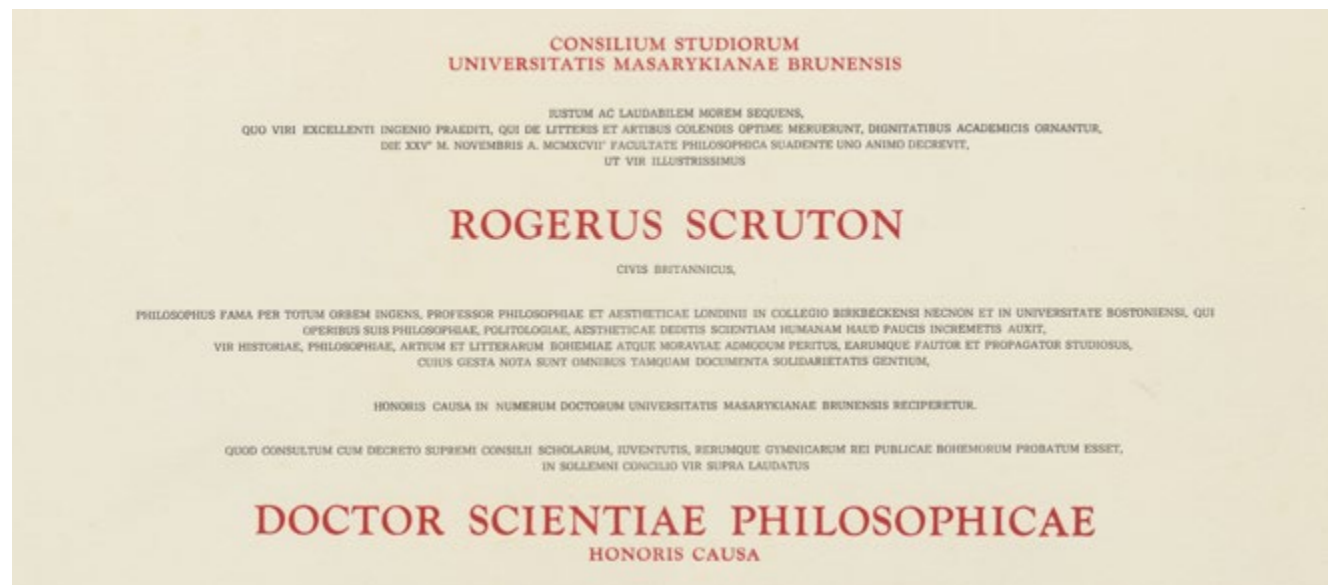

Ochrana archiválií a jejich digitalizace

Archiv Masarykovy nyní spravuje více než 2700 běžných metrů dokumentů, uložených ve 251 fondech a sbírkách. V současné době je pro ochranu archiválií i pro jejich zpřístupnění obecně hojně využívaná digitalizace. Pro šetrné skenování slouží nový velkoformátový knižní skener Zeutschel OS 14000. V letošním roce jsou skenovány Nationale – knihy zapsaných studentů naší univerzity z období první republiky.

Sken diplomu čestného doktora filozofie Rogera Scrutona (doktorát udělen Masarykovou univerzitou 2. 10. 1998), pořízený na velkoformátovém skeneru Zeutschel.

Odborní pracovníci pravidelně zveřejňují pro účastníky Masarykových dnů zajímavé, dosud neznámé archivní prameny. V roce 2024 nabídl archiv ze své pestré materie několik střípků, v nichž jména Masaryk a Izrael navzájem rezonují a korespondují.

Jitka Katovská „Masaryk a Izrael“

První výraznou stopou, která byla v archivním fondu filozofické fakulty dohledána, je zdravotní psaná jménem tehdejšího rektora Edwarda Babáka. Souvisí s ceremonií zahájení provozu Hebrejské univerzity v Jeruzalémě 1. dubna 1925. K jejímu slavnostnímu otevření Masarykova univerzita srdečně blahopřeje a vyzdvihuje její poslání na poli obecné vzdělanosti a humanity. Sám Tomáš G. Masaryk tuto univerzitu o dva roky později navštívil při své utajované poznávací cestě po Svaté zemi.

Dalším drobným střípkem, který archivní fondy k tématu poodhalují, je výuka izraelských dějin na půdě Masarykovy univerzity. Díky dochovaným seznamům přednášek, osob a ústavů od počátku univerzitních dějin lze vyčíst, že vyučování předmětu k historii Židů v Izraeli a Palestině v době Masarykově probíhalo pod záštitou semináře pro starověké dějiny. Lektorem byl profesor Vladimír Groh a tento přednáškový cyklus nabízel pro posluchače filozofické fakulty ve studijním roce 1927/1928 a pak v obou semestrech akademického roku 1932/1933.

Z dalších uchovaných archivních pramenů se můžeme dozvědět, že Masarykova univerzita fungovala i na platformě spolupráce s brněnskou židovskou akademickou obcí a brněnskými židovskými spolky. Dokladem toho jsou pozvánky na přednášky či jiné kulturní akce, které rektorát Masarykovy univerzity pro své představitele dostával.

Posledním střípkem, který je z univerzitního archivního bohatství k vytyčenému tématu krátce představen, je tělocvičná kultivace židovského dorostu a mládeže. Tak jako byl T. G. Masaryk velký sokol a zastánce myšlenky zdravého těla, v němž je ukotven zdravý a zdatný duch, tak si i židovští představitelé uvědomovali důležitost péče o souvislé a zdravé sportování židovské nejen mládeže. Byly tak plošně zakládány sportovní kluby pojmenované jako kluby Mak(k)abi podle starozákonního hrdiny Judy Makabejského. V Brně samotném tento klub vznikl již v roce 1908 a jeden z jeho stadionů a cvičišť využívala ve dvacátých letech i Masarykova univerzita pro své posluchače. Existuje hypotéza, že se dokonce jeden student lékařské fakulty židovského vyznání a národnosti kvalifikoval na druhé zimní celosvětové makabejské hry roku 1936, které jsou plnohodnotnou obdobou olympijských her.

Aula se nachází v komplexu Masarykovy univerzity na Komenského náměstí 2, Brno. Jde o architektonicky i urbanisticky hodnotný soubor historizujících budov původně Technického učiliště rozšířeného na Německou vysokou školu technickou. Po roce 1945 se budovy staly sídlem Lékařské fakulty Masarykovy univerzity. V současné době zde působí několik univerzitních pracovišť.

Kulturní centrum zde pravidelně pořádá Masarykovy dny. V jejich programu tvoří udělování Medaile Sira Rogera Scrutona slavnostní okamžik. První medaile lauréatům Jiřímu Müllerovi a Miroslavu Pospíšilovi předávala manželka Sira R. Scrutona paní Sophie Scruton.

MÍSTA SETKÁVÁNÍ MENDELŮV REFEKTÁŘ

22

Historie prostoru augustiniánské jídelny, dnes známé jako Mendelův refektář, sahá do konce 18. století. Celé křídlo kláštera bylo postaveno po příchodu augustiniánů na Staré Brno v roce 1783, neboť si s sebou ze svého původního konventu na Moravském náměstí přinesli zánovně knihovnu, která byla zhotovena na míru svému původnímu umístění a v „novém“ klášteře vhodný prostor

chyběl. Knihovna se nachází v prvním patře, přímo nad Mendelovým refektářem. Původní barokní místnost jídelny byla v roce 1910 přestavěna v duchu vídeňské secese, což se nejvíce projevuje na florální výzdobě stropu. Hortenzie, rostlina, která strop zdobí, je oblíbenou květinou augustiniánů. Vegetabilní vzor se odráží i na podlaze, která je největší mozaikovou podlahou v Brně.

MENDELŮV REFEKTÁŘ

23

Z výzdoby stojí za zmínku ústřední plastika, jež zobrazuje baziliku Nanebevzetí Panny Marie, poutníky, svatého Augustina a jeho matku, svatou Moniku. Latinský nápis v doslovném překladu zní: „Přivedl jsi nás k sobě a naše srdce spočívá v tobě.“ Na zdech jsou vyobrazeny opatské insignie, začátek řehole svatého Augustina nebo anděl držící v rukou znaky Čech a Moravy. Po stranách vstupních dveří jsou umístěny dvě busty moravských markrabat – Jana Jindřicha Lucemburského a jeho syna Jošta.

Mendelův refektář dnes slouží především jako místo pro konání přednášek a kulturních akcí. Sál je součástí jednoho z prohlídkových okruhů Mendelova muzea a konají se zde mezinárodně uznávané přednášky „Mendel Lectures“ s účastí světoznámých vědců nebo přednášky z cyklu „Seminar Series“ na nejrůznější témata. Sál obdivují návštěvníci i účinkující programu tradičního „Mendelova festivalu“ nebo úspěšných „Mendelových dnů“. Krásný secesní sál je také lákadlem pro milovníky hudby, jelikož hostí, společně s Mendelovým muzeem, řadu koncertů a hudebních vystoupení. V neposlední řadě zde ve spolupráci s Nakladatelstvím MuniPress uvádí do života zajímavé tituly z univerzitní produkce.

MÍSTA SETKÁVÁNÍ VELKÁ AULA KARLA ENGLIŠE

24

Reprezentativnost prostoru auditoria maxima na Právnické fakultě poskytuje ideální prostředí pro akademické obřady a slavnosti Masarykovy univerzity. Hudební doprovod zajišťují varhany, které byly zásluhou Kulturního centra zprovozněny.

VELKÁ AULA KARLA ENGLIŠE

25

Celkový dojem návštěvníků z akcí umocňuje průčelí auditoria. Zdobí ho velké plátno, obraz Antonína Procházky z roku 1938. Rozměrná kompozice je členěna do tří horizontálních pásů. V nejvyšším pásu je bůh Hélios ohlašující lidstvu nový den, doprovázejí ho bohyně času Hory. Ve středním pásu jsou umístěny alegorické postavy všech věd, které byly v té době na univerzitě zastoupeny. Středu dominuje mohutná postava Prométhea s hořící pochodní. Spodní pás zachycuje lidstvo při jeho každodenní činnosti. K postavě Prométhea se významově váže skupina postav dychtících po ohni poznání.

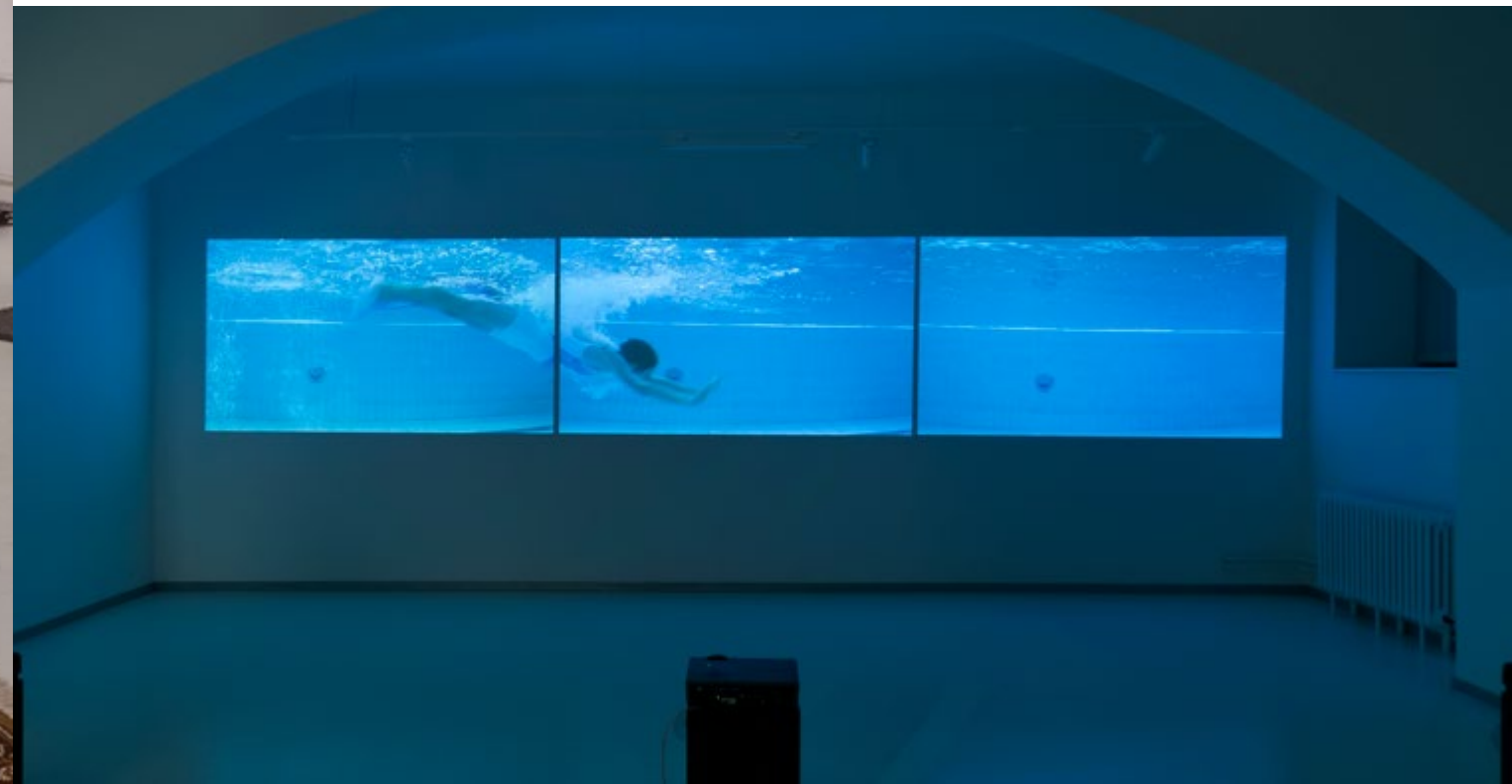

Unikátním místem Masarykovy univerzity se stala Galerie Pitevna, sídlící v prostorách dřívějšího Anatomického ústavu Lékařské fakulty na Komenského náměstí. Její výstavní plán se dlouhodobě zaměřuje na prezentaci současného umění. O jeho realizaci pečují kurátoři Petr Kamenický a Jana Nedomová z Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Pod názvem „Schopen představ“ zde katedra pořádá řadu výstav špičkových autorů. Projekt má ambice přiblížit jedinečný svět umění a zprostředkovat ho odborné i laické veřejnosti.

Galerie zároveň slouží jako výuková laboratoř pro studenty, kteří se realizují v odborných úrovních zaměřených na produkci, design výstav, vlastní instalaci, kurátorství, přípravu komentovaných prohlídek a doprovodných programů. Je to i otevřený prostor pro komunikaci s odborníky z praxe. Galerie Pitevna nabízí umělcům výjimečné místo s dobrým osvětlením a kvalitním zázemím. Díky svému programu je vyhledávanou součástí Kulturního centra Masarykovy univerzity.

Hudební soubory Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

Collegium musicum je studentský komorní orchestr. Zabývá se interpretací vážné hudby skladatelů baroka, klasicismu, romantismu i soudobých autorů. V současnosti má orchestr kolem 30 členů. Je nejstarším pravidelně zkoušejícím a koncertujícím vysokoškolským orchestrem, který vedou vyučující – aktivní profesionální hudebníci –, nejen na Masarykově univerzitě, ale i na Moravě. Soubor prezentuje univerzitu také v zahraničí, je vítězem soutěže v italském Lancianu. Umělečtí vedoucí: Miloš Šmerda a Eduard Tomašík.

Pěvecký sbor Masarykovy univerzity tvoří téměř šedesát studentů. V repertoáru má skladby klasiků od renesance až po současnost, včetně písní lidových a populárních. V poslední době se prezentuje jako těleso kantátového či oratorního typu, neboť spolupracuje s jinými sbory, orchestry a institucemi, především s Filharmonií Brno, Národním divadlem Brno, Filharmonií Bohuslava Martinů Zlín, Komorní filharmonií Pardubice, Moravskou filharmonií Olomouc, Štátnou filharmóniou Košice, Das Leipziger Universitätsorchester. Sbormistr: Jan Ocetek.

Pěvecký sbor PdF MU – dívčí sbor zpívá repertoár napříč žánry, od dvojhlasu po čtyřhlas, a cappella či v doprovodu klavíru i jiných nástrojů. Sbormistři: Markéta Musilová a František Ostrý.

MUNicimbal – cimbálový soubor hraje široký repertoár žánru lidového, jazzového i populárního. Umělecký vedoucí: Eduard Tomašík.

Doc. Vladimír Richter je významným specialistou na autentické provozování staré hudby. Bohatě uplatnění nachází jako interpret soudobých vokálních komorních skladeb. Je jedním ze zakladatelů a uměleckých vedoucích vokálně experimentálního souboru „Affetto“ a členem komorního souboru „Ensemble poétique“.

Mužský pěvecký sbor Láška opravdivá

Pěvecký sbor založili v roce 2009 Jaroslav Černocký a Jan Špaček s cílem oživit tradici interpretace skladeb pro mužský sbor. Těleso funguje při Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a jeho členy jsou vesměs studenti či absolventi brněnských vysokých škol. V současnosti má sbor okolo třiceti stálých členů. Repertoár se specializuje na pravoslavnou duchovní tvorbu, mj. na nápěvy z Podkarpatské Rusi, a na českou sborovou tvorbu 19. a 20. století, především Leoše Janáčka. „Láška opravdivá“ je název jednoho z Janáčkových mužských sborů na lidový text a v názvu pěveckého tělesa má symbolizovat repertoárový soulad duchovní hudby a lidové písně.

Indigo Quartet

Indigo Quartet působí na brněnské hudební scéně od roku 2000. V trvalém složení Jan Bělohlávek (housle), Martin Flašar (housle), Martina Himerová (viola) a Pavel Borský (violoncello) hraje od roku 2005. Během své existence si soubor vytvořil specifický, neklasicky znějící zvuk a svébytný styl prezentace s nezaměnitelnou energií. Kvarteto se soustředí především na interpretaci soudobé hudby žijících autorů (Miloše Štědrone, Martina Flašara, Zdeňka Krále, Barryho Yuk Bun Wana, Jany Bařínkové, Ondřeje Kyase a jiných) a tvorby výrazných osobností české hudby 20. století (Jana Nováka, Bohuslava Řehoře a dalších). Soubor se nezaměřuje na specifický hudební žánr, flirtuje s jazzem, rockem, popem nebo world music.

Symfonický orchestr Masarykovy univerzity

Symfonický orchestr Masarykovy univerzity založil Martin Mazánek v roce 2005 na Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Zpočátku se jednalo o smyčcový orchestr, od roku 2007 pak o menší symfonický orchestr a od roku 2011 o velký symfonický orchestr. Mezi hráči orchestru jsou především studenti různých fakult Masarykovy univerzity, ale také studenti Mendelovy univerzity, Vysokého učení technického, Veterinární univerzity Brno, Janáčkovy akademie múzických umění a Konzervatoře Brno. Předností symfonického orchestru je také to, že kromě tradičního repertoáru zařazuje na program díla, která mají světovou nebo českou premiéru. Repertoár zahrnuje díla od období klasicismu až po současnost.

Cyklus videorozhovorů „MUSíme to vědět!“

Do pořadů „MUSíme to vědět!“ si Jiří Hanuš zve odborníky z nejrůznějších oblastí a společně hledají odpovědi na palčivé otázky, které často překračují hranice jednotlivých oborů.

I když už něco víme, stále je co poznávat

Cyklus rozhovorů doplňují krátké přednášky pod názvem „MUSíme to poznat!“, ve kterých hosté z seriálu „MUSíme to vědět!“ dostávají příležitost podrobněji představit své téma. Pořady vznikají ve spolupráci s Martinem Fialou a Radkem Gomolou ve Studiu MuniPress.

Kde vše najdete? kuc.muni.cz

Série 2 (2023)

Ep. 06 Ivan Šedivý – Prezident Masaryk a mytologie první republiky

Ep. 07 Lucie Dobrovolná – Není stres jako STRES

Ep. 08 Zdeňka Dohnalová – Smrt za zavřenými dveřmi

Přednáška k Ep. 08 Zdeňka Dohnalová – Úvod do thanatologie, nauce o smrti

Ep. 09 Daniel Nývlt – Jak čeští vědci dobývají Antarktidu

Ep. 10 Jiří Trávníček – Dezinformace a jazyk propagandy

Přednáška k Ep. 09 Daniel Nývlt – Paleoklimatologie v Antarktidě

Ep. 11 Aleš Filip a Jana Horváthová – Umělkyně, která rozuměla Romům

Přednáška k Ep. 11 Jana Horváthová – O důležitosti integrace Romů

Ep. 12 Vít Hloušek – Henry Kissinger slaví 100 let

Série 3 (2023)

Ep. 13 Klára Šedová – Hej, SYRI! Jak budovat odolnou společnost?

Ep. 14 Marek Čejka – Izraelsko-palestinský konflikt a jeho souvislosti

Přednáška Olexander Scherba – Ukrajina jako morální křižovatka lidstva

Ep. 15 Pavel Hošek – Vnitřní svět J. R. R. Tolkiena

Série 4 (2024)

Ep. 16 Irena Kalhousová – Kam směřuje izraelská společnost

Ep. 17 Vojtěch Šimíček – Ústavní soud – jeho role a historie

Ep. 18 Táňa Klementová – T. G. Masaryk ve Svaté zemi

Ep. 19 Tomáš Kuchovský – Voda není samozřejmostí

MASARYK UNIVERSITY CENTRE FOR CULTURE, ART AND EVENTS

32

As well as being a leading educational institution, Masaryk University also fulfils an important role within society as a whole. It is a space for meetings, debates and broadening horizons, the upholder of universally applicable values, a place alive with culture and art. Since 2019, Masaryk University's Cultural Centre (KUC) has been building on this broadly conceived role of the university within society by drawing together and further developing the activities of university institutions which fall within the scope of culture. Foremost among them are the Munipress publishing house with its wide portfolio of books; Mendel Museum, dedicated to the founding father of modern genetics and housed in the premises of the Augustinian monastery in Staré Brno; the Telč University Centre, founded on the site of a former Jesuit complex in the historical centre of Telč; and also the MU Archive, which concentrates on documents and pictorial material linked with the history of Masaryk University and prominent figures who worked there. In addition, the KUC has the ambition to offer the university community and the wider public an interesting cultural programme and regularly holds events such as Masaryk Days, the End-of-Summer Concert, Mendel Days and the book festival Books in Brno. And not least, the department also aims to collaborate with individual faculties, student associations, other departments and institutions across the whole of Masaryk University and also outside of it on various cultural projects and the organization of cultural events, thus contributing to the development of a general cultural awareness.

The Fifth Year of Masaryk Days 11–12 March 2024, devoted to the theme "A Turbulent World", featured a discussion with leading Czech experts on the "hotbeds" of contemporary world conflicts, addressed the phenomenon of anti-Semitism in history, especially in the lecture by Professor Ariel L. Feldstein, *Antisemitism – "The Seventh Variant": Eruption of a wave of antisemitism in light of the "Iron Swords" war*. There was also a Masaryk-related theme in Tárna Klementová's contribution: "TGM and the Jews, the Jews and TGM". Masaryk Days culminated with the launch of Markéta Pilátová's book "Arnošt's Journey" and the closing concert. Masaryk Days was accompanied by the touring exhibition *Masaryk and the Holy Land* and the awarding of the Sir

Roger Scruton Prize to Professor Pavel Švanda, a writer, journalist and educator. Mendel Days focuses on the wider context of Mendel's legacy. It features lectures and workshops which present new findings from research into Mendel's remains and period artefacts, but also the importance and contribution of the natural sciences to Czech and European society.

Obviously, this is not an exhaustive list of the university's cultural activities. Music and theatre groups are active at the university; valuable works of art are installed on the campus in the Bohunice district of Brno (one notable example being a sculpture by Stanislav Kolíbal), with the complex thus becoming a distinctive sculpture park; the art and archive collections are expanding and, despite the difficulties of the pandemic, the exhibition spaces of Galerie Pitevna are once more in operation. And in a sense the academic ceremonies are works of art in themselves. On top of that, the Board for Culture and Art set up at Masaryk University during the earlier period is still active. The purpose of this slim volume is to highlight the institutions mentioned and their current activities. It presents Munipress, headed by Alena Mizerová; the Mendel Museum, run by Blanka Křížová; the Telč University Centre, managed by Jaroslav Makovec; and the MU Archive, under the leadership of Jana B. Slaběňáková. The pictures accompanying the text will give readers at least a general idea of the work being produced at the level of these institutions. Events are given a sense of occasion by the setting of the Augustinian monastery in Staré Brno, the Karel Engliš Great Hall at the Law Faculty and the Sir Roger Scruton Assembly Hall on Komenské náměstí. An invaluable source of help is the collaboration with MUNI TV, a student studio at the Faculty of Social Studies. It ensures professional-level recording and online broadcasts of Cultural Centre events and their archiving.

In the last five years, the university's Cultural Centre has become a reality. It has developed its creative potential both during the complex anti-pandemic measures and in the post-Covid age, filled with new cultural and social challenges. It is gratifying that even in a time of crisis the university remained a place alive with culture and art.

